

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI. Ч. 142. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 21-го червня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 142. Jersey City, N. J., Tuesday, June 21, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИ

ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: МІРґен 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: МІРґен 4-1916. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ СПОРТОВОЇ МОЛОДІ У. Н. СОЮЗУ

В домі У. Н. Союзу відбулися в суботу, 18-го червня, перші збори молодих атлетів У. Н. Союзу в справі розвинення ширшого зорганізованого спортивного руху серед молодих членів У. Н. Союзу.

Збори відкрив гр. Григорій Герман, заступник головного підприємця У. Н. Союзу, як атлетичний директор У. Н. Союзу, на основі уповноваження головного уряду У. Н. Союзу, і, вітаючи зібраних як „Синів У. Н. Союзу“, представив одним. На зборах з'явилися члени головного виконавчого комітету У. Н. Союзу, члени редакційного персоналу „Свободи“ й „Українського Тижневика“, адв. Мих. Пізнак та інші представники різних атлетичних організацій при У. Н. Союзі: Осип В. Яцентий, президент; Михайло П. Починок, секретар, Василь Височанський, скарбник атлетичного клубу „Українські Льви“ в Ньюарку, Нью Джерзі; Дмитро Слободян, президент і Юрій Слободян, скарбник Молодечого Клубу У. Н. Союзу в Філадельфії; Йосиф Сидор, президент, і Іван Височанський, завідувач Мячевого Клубу У. Н. Союзу в Сентралі, Па.; Іван Зварич, президент, Василь Проць, завідувач, Григорій Гриненко, капітан, та Олександра Лещинин, секретар Атлетичного Клубу У. Н. Союзу в Вількс Бері, Па.; Василь Гриненко з Гекенска, Нью Джерзі.

Микола Мурашко привітав зібраних в імені головного уряду У. Н. Союзу. Збори молодих атлетів при У. Н. Союзі пригадують йому інші збори діячів У. Н. Союзу, два тіт тому, коли, розважаючи долю У. Н. Союзу, багато діячів висказувалися з сумнівом, чи вдасться українській іміграції продовжувати У. Н. Союз по смерті першої імміграції. Збори молодих спортсменів дають бесідникові надію, що такі побоювання безосновні. Бесідник бажав зібраним розвинути широку діяльність для свого здоров'я й для добра У. Н. Союзу. Назва „Синів У. Н. Союзу“ гарна й почесна, але вона потягає за собою обов'язок працювати для добра У. Н. Союзу.

На заклик тимчасового голови зборів, гр. Г. Германа, збори ухвалили, вибираючи його головою до переведення зборів, а Михайла П. Починка з Ньюарку секретарем зборів.

Г. Герман подав зібраним правні основи існування Бейзболової Ліги У. Н. Союзу, зорганізованої його заходами, на основі останнього рішення річного засідання головного уряду У. Н. Союзу. Він звертає членами Ліги увагу на те, що члени її мають бути рівночасно добрими Союзниками, та добрими спортсменами, себто мають плекати в себе засади шлюстності, „сквер плей“. Він спитав зборів, як вони хочуть установити організаційні основи Ліги, й збори рішили дати йому як атлетичному директору У. Н. Союзу, повноваження створити статуту комісію („Committee on Rules and Regulations“), що має виробити основи, за якими має вести спортивні дружини при У. Н. Союзі.

З черги приступлено до вироблення програми гор різних дружин Бейзболової Ліги У. Н. Союзу на найближчі 4 тижні, а потім обмірковувано ріжні спірні питання між дружинами Ліги, як вони повинні бути на основі дотеперішнього досвіду, та видано в кожній з тих проблем відповідне рішення. В цей спосіб вирішено справу оплати для розсудника („umpire“), покривання коштів подорожі судини, правила гри, тощо. Всі ці питання викликали оживлену дискусію, в котрій брали участь усі привані делегати.

Закриваючи збори, Г. Герман вказував на гарний початковий розвій атлетичної ліги У. Н. Союзу та бажав зібраним розвинути це краще, що діяльність. Допомога У. Н. Союзу для цієї справи обмежена ухвалами конвенції, але він висказує певність, що коли молоді викаже живу діяльність, конвенція побачить цю роботу й поширить допомогу.

Прощаючи молодих делегатів, Микола Мурашко, як президент У. Н. Союзу, бажав їм гарних успіхів у їхньому ділі й теж висказував надію, що конвенція У. Н. Союзу, як побачать ширшу спортову діяльність, не будуть вагатися дати на розвій цієї діяльності ширшу допомогу.

ВЕЛИКА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

МАЙЛС СІТІ (Монтана). — Коло цього міста скоїлась одна з найжахливіших катастроф американського залізничного руху. Згинули в ній щонайменше 29 осіб, а 65 були важко ранені. 20 осіб пропали; з них певно багато знайдеться між неживими.

Катастрофа скоїлась через те, що поспішний поїзд залізничної Милвокі вїхав на міст на ріці Монтана, підмуніції зібраними водами. Міст обірвався й увесь поїзд влетів у ріку. Лocomотива вдарила об стовпи моста й розбилася. Згинула передовсім вся обслуга поїзду.

ЗНАЙШЛИ ОСТАНКИ ЛІТАКА.

Ось усе, що лишилося з ведитенського лінійного літака, що пропав по дорозі безслідно ще 1. березня. Ці останки знайдено на високім гірському хребті в Національній Парку Йосеміті в Каліфорнії. Знайдено теж останки 9 осіб, що згинули в катастрофі.

ЗМОТОРИЗОВАНІ ЗЛОДИ-КУРЕЙ.

В деяких околицях, порожніх на північ від Гамбурга, траплялися в останніх часах доволі часто крадіжки курей. Усі крадіжки відбувалися вночі. Щойно по довшім часі поліція вдалося винуватиків арештувати. При цій нагоді виявилось, що злодії „працювали“ на мотоциклах, щоб мати змогу якнайшвидше „звіяти“.

Найважливіше те, що злодії не мали спільників у ні одному селі і вони вибирали собі щойно підчас переїзду через село відповідний „об'єкт“ для своєї діяльності. У такім принагіднім виборі мали вони просто неймовірну вправу. Спитались вони зовсім przypadково, коли один із селян, який вертався пізно вночі додому, запрягав мотоцикл з погашеними світлами, які стояли теж перед неосвітленим домом. Він зчинив аларм і тоді злодії, які мали на совісті більш як 50 виступів, арештували.

МАЛОЛІТНІ ВОЛОЦЮГИ В КОВНІ.

По вулицях Ковна волочилися в останніх часах цілі банди хлопців, що дуже давалися в знаки мешканцям столиці Литви. Вони були організовані в банди, які з великим нахабством, особливо у вечірніх годинах та у віддалених ділянках міста напастували прохочим. Недавно ковненська поліція зробила облаву на цих малолітніх волоцюг, і з тих, яких притримала, 15 відіслала до дому поправи.

РОЗЛАД У ЛЕНІНГРАДІ.

„Ленінградська Правда“ пише про „великий упадок найкультурнішого та найбільш європейського з усіх міст Росії — Ленінграду“. Шпитали та міські лікарні в оплаканому стані. Бракує лікарів та допоміжного персоналу. Санітарних приписів ніхто не виконує. Немає найменшого порядку ні дисципліни. Найгірше представляється справа дитячих шпиталів. Міста не відчищують. Сміття не вивозять, а вулиці та канали стають збірниками відпадків та розсадниками заразних і хвороботворних бактерій.

МАЛА ДІВЧИНКА ЗЛОВИЛА ВЛОМНИКА.

В Римі зловили недавно дуже небезпечного вломника, завдяки незвичайній холоднокривості і притомності думки малої дівчинки.

Джені сиділа одного дня сама вдома, коли раптом почула в сусідній кімнаті підозрілий шелест. Дівчинка не злякалася, тільки спокійно зійшла до голої вилі і зателефонувала по поліцію. Коли верталася знову до своєї кімнати, стрінула на сходах малого елегантного чоловіка, якого (зовсім справедливо) підозрівала, що саме він є вломником.

Не виявляючи найменшого страху, дівчинка заговорила до неспрошеного гостя і почала ставити йому ріжні запити, щоб хоч кілька хвилин довше його задержати. Вломник, збентежений добрим настроєм дитини, почав вести з нею розмову. Та на свій превеликий перестрах він запрягав по хвилині, що до вилі входив поліція і що молоденька, симпатична розмовниця показує на нього як на вломника. Після переведеної ревізії виявилось, що вломник забрав із цілого дому готівку. Його вже віддана шукала поліція, підозріваючи, що він був виконавцем багатьох вломів.

ВТРАТИ З ПРИЧИНИ СТРАЙКІВ.

В квітні було в Канаді 15 страйків, які потягнули за собою втрату 17,548 робочих днів. У тих страйках брали участь 2,874 особи. У березні було 19 страйків, у яких брали участь 2,406 осіб. Понад 80 відсотків втрати часу внаслідок страйків спричинили страйк таксівок у Торонті, страйк моряків на пароплавах на Великих Озерах і на ріці св. Лаврентія та страйк робітників у тартаках у Форт-Френсіс в Онтаріо.

ВЖЕ Й ОФІЦИРИ ВТКАЮТЬ.

З пристані Мурманськ утекли 17 совєтських старшин, які ліпили моторівкою. Ті старшини стрінули німецький корабель і плунути тим кораблем до Німеччини, не бажачи вертатися до СССР.

НІМЦІ ХОТІЛИ КУПИТИ КАНАДІЙСЬКІ ОСТРІВ.

У канадських політичних кругах наробила шуму чутка, що німецький промисловий трест задумує купити острів Антикости в затоці св. Лаврентія, на північ від Нової Шотландії. Цей острів має великі ліси й німці хотіли його купити, щоб вивозити дерево до Німеччини. Власником цілого острова є Консолідейтед-Пейкер Ко.

У справі вмішалися надалішкі політичні круги, підозрюючи, що німці хотять набути острів для військових цілей. Цими днями піднесли справу в домніальнім парламенті консервативний лідер Бенет і провідник С. С. Ф., посол Вудсворт. Бенет сказав, що німецькі торговельні знавці були властиво перебрані німецькі офіцери. Вудсворт поставив внесок, щоб уряд власним і викупив острів з приватних рук. Прем'єр Кінг заперечив, що острів ніколи не перейде в руки чужої держави.

ХОТІЛИ ДАВАТИ ДОПОМОГУ ТІЛЬКИ ГРОМАДЯНОМ КАНАДИ.

На ріжній конвенції Унії Альбертських Муниципалів мають поставити резолюцію, щоб допомогти „безробітним давати лиш тим, що родилися в Канаді або прийняли британське громадянство“.

Інша резолюція буде доматися, щоб отаксовано послі, приналежні до домінії або провінції по містах і селах за податки; щоб просити альбертський уряд увести в життя систему безплатних ліків або безплатного забезпечення здоров'я, а також щоб частину податків від спадщини, які стягає провінція, віддати місцевим і селам для „місцевих цілей“.

КУРКА ХОПІЛА БУТИ МАТІРЮ КОТЯТ.

На фермі Матей Тілена, недалеко Милк-Рівер (Канада), сиділа на яйцях квочка покинула гніздо й заопікувалася трьома котятками, що знаходились недалеко. Цілий день боролася вона з кіткою за посідання котят і завзято її проганяла, накриваючи малих кридами. Вкінці, щоб запобігти виголодженню котят, треба було їх силою забрати від квочки і передати правдивій матері.

ЗАМІСЦЬ СТАЛІНА — ГРАМОФОНОВІ КРУЖКИ З ЙОГО ПРОМОВОЮ.

На виборчому візку у Тифлісі, скликаному у справі виборів до найвищої ради грузинської республіки, після того, як ухвалили виставити кандидатуру Сталіна у столиці Грузії, група робітників звернулася з проханням, щоб Сталін як перший кандидат до найвищої ради Грузії прийняв до своєї тіснішої батьківщини та виголосив промову до своїх виборців. Влада грузинської республіки стримала висилку телеграми до Сталіна у цій справі, мотивуючи це тим, що Сталін зайнятий працею для цілого СССР і не може прийти до Тифлісу. Зате робітничим клубам надіслали граммофонові кружки з промовою більшовицького диктатора, яку він виголосив у грудні 1937 р.

РОЗПОЧАЛИ НОВУ ГОСТРУ І ЗАГАЛЬНУ ЧИСТКУ В УКРАЇНІ

МОСКВА. — Американський кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ подає обширний звіт про вже розпочату нову чистку „націоналістичних“ елементів в Україні. Він виразно запевдає, що та чистка буде дуже гостра, що вона досягне своєю рукою і тих, що досі „чистили“ і виступали в ролі льояльних прислужників Сталіна і Москви. Чистка обійме всі уряди і людей ріжних ранг, від найвищих до найнижчих. На самім початку усунуто 10 комуністів, що займали високі уряди. Це найновіші й найголовніші „вороги народу“: Совєтська „Правда“, доносячи про ті усунення, за якими підуть розстріли чи тюремні кари, підкреслює, що це тільки початок генеральної чистки, що має очистити Україну від ворогів.

Україна протисовєтська від самих початків.

Американський кореспондент стверджує далі, що Україна є відома з того, що в ній є сильний український націоналістичний дух від самих початків революції та що цей дух є протисовєтський. Він потверджує, що Москва переводила досі в Україні ріжні чистки, якими намагалася винищити цей націоналістичний дух. Для тої самої цілі призначено тепер для України москвина Никиту Хрущова, що є „стоцентровим сталінцем“.

Україна держава сама в собі.

Той самий кореспондент подає далі, що Україна має для Совєтів величезне значіння через свої величезні природні багатства, бо видає багато збіжжя, заліза і вугілля, а крім того має морську пристань Одесу, що ніколи не замерзає, а це є дуже важке. Україна, пише Г. Дені, є сама собою — імперією. Є це та земля, через яку піде евентуальний наступ на Совєти.

Згадує за страшний голод.

Далі Дені, пишучи в Москві, подає, що безоглядна колективізація в Україні довела цей край у 1932 році до страшної голодової катастрофи, яка коштувала Україну масу людських жертв.

Доля тих, що чистили.

При кінці згадує ще Дені за тих, що їх досі Москва призначувала для чисток, як про Постишева, якого ще не так давно величали „Сталіном України“, та Косьора. Обидва вони тепер в неласках. А про Постишева навіть не знати, де він перебуває і чи ще живе.

БОТЬСЯ СТАТИ ДРУГОЮ ЕСПАНІЮ.

ВАРШАВА. — Американський кореспондент, описуючи теперішнє положення Польщі, стверджує, що вона має тепер сильну армію, а її уряд намагається побороти безладну польську владу і заставити поляків думати і поступати як державницька нація. Та проте всі відчувують, що положення Польщі не певне, бо якщо тільки дійшло до згоди між Росією і Німеччиною, то прийшло би певно до нового поділу Польщі.

Згадує за українців.

Кореспондент підкреслює, що тяжко зрозуміти польську внутрішню політику. Польща настає, щоб жменюка поляків у Чехословаччині мала автономію, а глуха на домагання національних меншин у себе вдома, себто на домагання українців і жидів.

Тяжко жити селянам.

При кінці згадує кореспондент, хоч сам симпатизує з Польщею, про незавидну долю селян у Польщі, з яких 5,000,000 ледви животють, та про 3,500,000 жидів, з яких мільон стоїть перед голодовою смертю. Ось ті тяжкі проблеми розв'язує Польща тепер тим, що дораджує людям емігрувати до чужих країв.

СЕНЗАЦІЙНА ПОГОЛОСКА.

ПРАГА. — Американський кореспондент Г. Нікербокер подає, що німецький амбасадор у Москві, Шуленберг, старается дійти до згоди з Сталіном. Ту поголоску заперечують як у Москві так і в Берліні. Та це Нікербокера не переконує. Він каже, що Шуленберг є сторонником політики Бісмарка, що був завжди за союз Німеччини з Росією. Крім того Шуленберг ще тепер тішиться великою популярністю серед німецьких генералів.

Є З КОГО І З ЧОГО БРАТИ СОБІ ПРИКЛАД.

ТЕШИН (Шлеськ). — Поляки, що живуть під Чехословаччиною, ухвалюють резолюції, в яких подають, що вони не мають чого бути льояльними до Чехословаччини і святкувати 20-ліття чехословачкої республіки. Заявляють, що вони співають тільки свої, польські пісні, вгідно з кличем: „Ний хліб їси! того й пісню співай“. Ось тому, кажеться в резолюціях, співаємо тільки польські пісні, бо їмо тяжко запрацьований нами польський хліб, і то на польській землі.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЩЕ ОДНА ПИТСБУРЬКА УГОДА?

„Нью Йорк Таймс“ доносить з Праги, що в чехословацького прем'єра Годзи з'явився на аудієнції Геровський, „провідник американських русинів“, та предложив йому низку „просьб“ про адміністративні бажання русинів. Сповідання цих „просьб“ причиною до самоуправи русинів.

Годза, каже далі донесення, заявив готовість приступити до дальшої реалізації автономії через припинення скликання сойму. Він одначе вказав, що ріжним місцевим групам русинів треба наперед прийти до якогось порозуміння між собою. Вже з самої непевноти донесення видно, що й самий „Нью Йорк Таймс“ не приписує цьому фактові такої ваги, яку дехто міг добувати з телеграфування вістки з Праги до Нью Йорку. Нема сумніву, що газета бажала просто донести щось про „гом боя“. „After all“, Геровський називає себе провідником русинів, але провідником американських русинів, отже треба за нього написати: може справді хтось з американських русинів цікавиться, що там „бой“ робить вдома.

Ці „американські русини“ не мають нині такого великого впливу на перебіг подій у краю, з котрого вони вийшли, і голос Геровського, чи когонебудь там іншого не багато заважить. Вмешування іммігрантів із Закарпаття в політичну долю краю скомпромітоване основно ще від часу, як в їх імені адв. Григорій Жаткович зробив у Питсбургу 12. листопада 1918. року угоду з Масариком про прилучення Закарпаття до Чехословаччини під умовою автономії. Не зважаючи на вічні домагання в краю й на імміграції, чехи цієї умови й досі не виконали. Ще менше реальних вартостей до вирішення долі Закарпаття може дати вмешання американських іммігрантів у теперішню хвилю, коли розвій національного почуття на Закарпатті пішов зовсім відмінною дорогою, ніж він ішов, і це досі йде, на еміграції з Закарпаття в Америку. Наші браття на Закарпатті набирають уже масово української національної свідомості, і набирають її так скоро, що це вже питання найближчої будучини, коли ця свідомість залле народні маси зовсім так, як вона залила українські народні маси в інших частинах України.

Геровський не має нічого спільного з цим загальним народним рухом і його заходи вмешуватися в справи Закарпаття очевидно не є в інтересі Закарпаття, а в інтересі групи, що стоїть, наприклад, за вживання не народної мови населення, а літературної мови Московщини. Вмешування цієї групи в справи Закарпаття, та ще з Америки, може лише помішати природній хід розвою Закарпаття.

Таке вмешування дасть чехам знову нагоду „поскати русина на русина“ і вижидати з заведенням автономії аж до часу, як вони погодяться, себто безконечно, бо самим чехам усе вдається висувати наперед якогось оборонця русинів чи вуйка з Америки, що захоче людям на Закарпатті накидати свою волю, начеб вони були божі сотворіння без своєї волі.

ДІЙСНО ЦІКАВІ ЧИСЛА

Польська преса в старім краю, як і тут в Америці, розписується про делегацію, яка прибула з „Малопольськ Вхсодней“, себто з нашої Галичини, до Варшави, щоб на радитись над „загальними справами“, що відносяться до тої „Малопольськ“. В склад тої делегації входив між іншим і президент міста Львова.

Польська преса подає далі, що та делегація „поінформувала“ польський уряд і польські круги у Варшаві про „положення поляків“ у „Вхсодней Малопольськ“, як і про те, що діється в українським громадянстві.

Як ті інформації виглядали в повноті, не знаємо. Але вистарчає вже те, що з'явилося на шпальтах польської преси. А з тих польських звітів виходить, що та делегація поїхала до Варшави, щоб там страшити польський уряд і впливові польські кола українською греко-католицькою церквою в Галичині, як теж українськими Народними Домашами, що їх буде українське громадянство по селах власним коштом і допомогою, що її дістануть наші села від американсько-української імміграції.

Делегація жалувалася, що в українській Галичині є тільки 707 польських, себто римокатолицьких парохій і тільки 886 костелів та 1,032 каплиць, для

яких обслуги всього тільки 881 польських ксьондзів. Далі жалувалася делегація, що на території українській землі є тільки 1,144 польські „доми людодов“, бо це для неї рішучо замало, коли мається ставити протиположність українству.

Делегація подала далі, що ще й тепер є у „Малопольськ Вхсодней“ 2,121 греко-католицьких парохій і 2,350 церков та 1,300 каплиць. І аж 2,202 українських священників! Далі делегація стверждала, що на тій самій території є аж 1,463 Народні Домаші, що є в українських руках.

Очевидно, що делегація їздила до Варшави не на те, щоб там подати до відома польському урядові оті, як пише польська преса, цікаві цифри. Але на те, щоб дістати нові фонди на дальшє польським Галичині. А зокрема, щоб наклонити польську владу до нових репресій проти української церкви й українського духовенства. І ось тому делегація переконувала Варшаву, що „греко-католицькі священники становлять бойовий авангард українського націоналізму“. А від українського націоналізму, коли говорити мовою тої делегації, недалеко до тероризму.

Ось так підтягає польська верхівка й українську церкву до того самого, чим є в її очах О. У. Н.

З ЦАРСТВА САТАНИ

Про те, що тепер діється в советській Україні, знаємо не більше, як англійці, чи німці; а навіть англійці й німці не раз мають крачі про це вісті, як ми, бо мають у советській Україні своїх послів, чи диспущувачів. Отже треба ствердити прикий факт, що від 1921-го року наші взаємини з Східною Україною не тільки ослабли, але навіть, на жаль, майже зовсім припинилися. Під цим оглядом ми стоїмо далеко позаду в порівнянні з передвоєнним часом.

Вісті, що наспівують тимчасом з советської України до Європи й до нас, жалюві. Руїні там не видно кінця. Колективізація різнити довели країну до крайньої нужди.

Вона викликала також масовий голод. А наслідком цього те, що советська статистика начислює тепер в Україні 8,000,000 населення менше.

Спротів селян зломив був Лазар Каганович. Він заїхав до тодішньої столиці уряду, до Харкова, й став фактичним диктатором советської політики в советській Україні, відсуюючи на дальші місця її формальних керівників, а між ними генерального секретаря Центрального Комітету (КП) (б) У) Комуністичної Партії більшовиків України, Станіслава Косьора.

По Кагановичу прибув до України Павло Постишев. Він мав рангу другого секретаря згаданого комітету. Косьор

став першим секретарем, а генеральним секретарем залишився на терені цілого С. С. С. Р. тільки Сталін.

Незавбачом відкликали Постишева з України. Рівночасно пішли зміни на провідних місцях у Києві. Тільки місце голови Центрального Виконавчого Комітету займає даліше позбавлений усяких впливів Г. Петровський.

Постишев відійшов скомпромітований зв'язками своєї жінки - комуністки, Постоловської з „троцькістами“. Його перекинули до Куйбишева (давньої Самари) на місце секретаря тамешньої комуністичної організації. Та незавбачом Постишев став і в це місце, бо викрили, що брат Постоловської брав участь у заговорі Тухачевського. Постоловську, жінку Постишева, розстріляли, а Павло Постишев перебуває тепер у Ленінграді в домі божовільників.

Першим наслідником Постишева в советській Україні був Хатаевич. Та вже за короткий час він щез безслідно.

По Хатаевичеві місце другого секретаря Центрального Комітету Комуністичної Партії більшовиків України зайняв Кудрявцев. Та вже зпочатку цього року полав він у неласку й став „провокатором“ та „ворогом народу“. Всеж за своєї влади Кудрявцев виключив з партії в самому Києві понад 3,000 комуністів. Вкінці його арештували. Рівночасно відкликали до Москви Косьора на визначне місце в центральних советських установах. Косьора відкликали до Москви на місце одного з чотирьох заступників прем'єра СРСР, Молотова, та голови советської комісії контролю. Та тепер, 29. квітня, щез і звітти Косьор; е чутка, що він у в'язниці.

Тепер вислав Сталін до Києва одного з своїх найближчих співпрацівників, Микиту Хрущова. Він став першим секретарем Центрального Комітету більшовиків України. Та скоро настав між ним і другим секретарем цього комітету, Евтушенком, зтяжкий спір. Цей спір покінчився перемогою Хрущова. Евтушенка відкликали до Москви. Хрущов полав тепер місце першого секретаря міського комітету партії в Києві й партійного комітету київської округи з місцем першого секретаря Центрального Комітету. В цьому характері Хрущов узяв

ся за „чистку“ в усіх місцевих організаціях партії.

„Дня 8-го червня ц. р. має відбутися XIV-ий зїзд комуністичної партії України“, пише І. Дрингін у „Курєрі Поранній“, ч. 143 з 30-го травня ц. р. — „До того часу мають вибрати в усіх округах України нові управи партійних округних комітетів. Тяжко якось ідуть ці вибори. Тяжко й неспокійно. В Дніпропетровську арештували секретаря округного комітету, Пранника, в Чернігові — Михайлова, в Харкові — Максимову, а в Одесі — секретаря Кондакова, голову Округного Виконавчого Комітету Гальченка, голову міської ради Черницію й багато інших. Арештували, як виявляється, не тільки українців (їх зрештою мало на відповідальних місцях в Україні), яких можна би посуджувати за сепаратизм, чи націоналізм, але й москалів, що здійснюють саме їм повірені директиви Кремля. Найправдоподібніше причиною тих арештувань є — як і з Косьором — невиконання поручених завдань. Є, очевидно, неможливі до поборошення перешкоди, бо про зусилля арештованих у напрямі виконання цих завдань сумніватися не можна, бо реалізування їх має ціну життя. Мусить бути дуже зле, бо впродовж року в декотрих округах України „зміняли“ по кілька навіть разів округних секретарів партій, тих панів життя й смерті в округах. Всі вони щезали в таємничих обставинах без гомону. Про „зміни“ говорять тільки нові, раз-ураз інші назвища при промовчванні попередників“.

Настали також зміни в уряді советської України. Голова Ради Народних Комісарів, Любченко, позбавився, як відомо, життя. Його обвинувачували за зв'язки з українськими націоналістами. На його місце прийшов Бондаренко, але він був при Кермі дуже коротко й вкінці щез. По ньому уряд советської України довгі місяці не мав голови. Аж останніми часами став ним Коротченко, відомий населенню Києва як нижчий функціонер „чрезвичайний“ за часів революції. З приходом Коротченка настали зміни на місцях народніх комісарів: освіти, земельних справ і здоров'я. Ці переміни викликали досить напружені напруження вкомуністичних партійних колах, як про це повідомляють дописувачі закордонної преси. М. і. 24-го м. м. був замах на життя прокуратора київської військової округи, Калюшина. Він „згинув на пості з рук ворогів“.

Так тепер виглядає — говорячи побіжно за закордонними чужинними дописувачами — положення на провідних советських місцях у советській Україні. Як бачимо, слідє там загострення большевицького режиму. Московський чобіт натискає чимраз більше безоглядно на український нарід і його життя. Терор шалє даліше. Московський централізм збільшений. Можливо, що це вже зеніт насилья й гнету. Можливо, що вже недалекий час остаточного провалу цього нечуваного й жажливого режиму, царства сатани... („Новий Час“).

Е. Олександрівський.

Рекляма.

До фризера, що винайшов добре розрекламований середник проти випадання волосся і на поріст лисини, приходять лисий панок і просять слоїк тої помади.

Чи дійсно можете мені поручити її з чистим сумлінням?

— Алеж, прошу пана, з рукою на серці. Прошу подивитися, що за буйний волос маю я тепер, а як я давніше (знімає свою перуку з голови) виглядав, заки ще не вживав своєї помади.

СВЯТОСЛАВОВА ДОЛИНА КОЛО СКОЛЯ

По смерті українського князя Володимира його держава була поділена на вісім частин між його снін і внуків. Цей звичай наших князів ділити державу був причиною великого нещастя. Брати ворогували між собою: один другому хотів загнати його землі й звідси приходило до довгих і кривавих міжусобиць між братами. З того неладу користиали сусідні народи, нападали та грабили українську землю, а князі тимчасом спорили між собою, а часто навіть самі прикликали чужих на поміч проти своїх власних братів. Таке сталося й по смерті князя Володимира. Найстарший удільний князь Святослав, людина зависна і безбожна, вбив двох братів своїх, Бориса та Гліба, бо сам хотів засісти на великокняжій престолі в Києві. Такуж долю приготував він і третьому братові, Святославу. Колиж Святослав довідався про вбивство Бориса та Гліба, хотів рятуватися й пувистися на Угорщину. Та в горах Карпатах здогонили його Святославові посіпаки й убили колом нинішнього містечка Сколо. До нині показують те місце, де dokonано вбивства, та називають його Святославова Долиною або Святославом.*).

Коли брат убитих князів, Ярослав у Новгороді, довідався про цей мерзенний учинок Святославові, зібрав військо та поспішив пократи вбивника. Тоді Святослав утік до польського князя Болеслава та просив його помогти йому. Болеслав радо пристав на те, злучив своє військо з військами Святослава, побив Ярослава та як переможець увійшов до Києва. В багатім Києві так добре жилося Болеславу і його войскам, що розгосподарились і не думали вертатися в свою Польщу. Та коли Святослав побачив, що Болеслав хоче собі задержати Київ, став підмовляти князя, щоб вигнали чужинців. Князя стали вбивати поляки, Болеслав боявся ще більшої біди, тому вернувся в Польщу, загарабавши багато дорожчизни.

Як лише Болеслав покинув українські землі, піднявся знову Ярослав із Новгорода та виступив проти Святослава. Цим разом постигла братовбивника заслужена кара: його військо було розбито, а під час утечі він сам також погіб без вісті.

Князя того назвав нарід за його грішні вчинки „Окаянним“.

*) В місці, де ріка Опір спливає з Опрієм, коло Гребенова.

Старий жарт — грейцар варт.

На дворі дощ. Учителка диктує дітям. „Хто рано встає, тому Бог дає“.

Опісля дивиться в вікно і говорить до себе підголосом: Але ле, як з цебра.

— Івасю — каже, — прочитай, голосно, що ти написав. Івась читає: Хто рано встає, ле як з цебра.

— О —

Тайна довговічності.

Панько Кашка скінчив сто літ. Відвідали його репортери і питають, яким способом він довів такого поважного віку.

— Бачите, панове, за перших сімдесят літ мого життя не було ще авт, а останніх тридцять літ я не виходив з хати.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

О. ЛУГОВИЙ. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

6)

Хорунжий не відповідав.

Вози остановилися на широкім чотирокутнику коло церкви. Піднявся звичайний табірний гармидер, лайки і сварня войоків. Ні один не поспарався випригати коней, або бодай підкинути їм сіна. Кожний зіскакував з воза, потягався і рушав до темних хат. Село не подавало ніяких признаків життя, мов вимерло...

— Товариші, а коней хто випригати буде? — кричав поручник, бачучи, що коло возів мало хто вже і зівстався.

— Ану, випригати коней! Швидче! — кричав уже наказуючо.

— Не бойсь, товариш, коні не подохнуть за одну ніч! — глузував хтось з півми.

— Нехай там товариш поручник підкине коням сіна та звільнить черезсідельники — глузував другий голос.

— Зволоч проклята! — продирав поручник. — Але і справді взявся до розпрягання й прив'язування коней.

чи відчинити. За хвилину в хатах запалювали світло, відсунули засувки і стрівоженим жіночі й старчі голоси запитувалися:

— Хто там до дверей добувається? Чого потрібно? — Салдати, тітко, салдати! Пусті переночувати, красуна — по московським відповідати, а самі гуртками по п'ять, по шість перлися вже в сіни, штовхаючи й трохи не збиваючи з ніг затривожених господарів.

Через яких дві години село знову вже спало. Один лиш перетомлений поручник все ще порався біля коней, та нарешті і він поплився до якоїсь хати. Але тоді з городів, з хлівів перекардалися до хат якісь тіні. Ставали коло хат, попидали і пильно наслухували, чи в селі спокійно. В темряві шелестіли шепоти:

— Чи все приготуване, судіде?

— Егеж. На місцях! — шелестіла відповідь.

— Може і непотрібно того було; чей обоз якийсь? — падав сумнів.

— Побачимо... Постережемо ніч! Але і всиплемо! — ледь ледь погроза.

Скрип дверей і тіні зникали.

Недалеко над рікою пугали нічні птахи. Степ зоряної ночі готував свої несподіванки.

V.

Спокій довго не тривав. Леде на день стало займатися і посіріла темна вулиця, як шепоті зміщили. Та не наші, якісь чужі, ворожі. З кат нечутно викрадалися постаті в шинелях наопаши, манджали до возів, поралися там і знову верталися до хат доспіляти. Ще до сходу сонця пробуджувались і чужі господарі. Цеж уже субота, останній день перед найбільшим святом у році, святом Воскресення з мертвих Христа, а може святом пробудження природи з зимової сплячки, святом Весни. Кожна господиня старається якнайкраще до нього приготуватися, наготувати крашанок, пасок та всякої їжі на посвячення, докінчити прибирання хати, та й на городі бодай іще трохи ярини посадити. Селянки кажуть: хто спізниться з яринною на один день на весні, то в осені яринна тижнями пізніше доспіватиме. Тож стараються господині, раненько встають, заподивають цілий день працюють, а відпочинуть... Відпочинуть на Великдень, святкуючи.

Та галас і лемент пішов по селу, коли господині завважили нічну роботу своїх гостей... В одній бракувало святочної одежі, у другій пропало за ніч пару гусей, в іншій знов цілий підсвинок, приготований на свято харчі. Селянки про-

сили москалів звернути забрано добро, сварили, нарешті і кляти, та де не помагало.

— На війні, тітко, і гуска Божий дар — посміхалися москалі, коли яканебудь господаря прохала звернути украдену з яєць гуску. — Ми за вас свого життя не жалували, від германців боронили, а ви за гуску, напівдохлу, так розпинаєтесь. Хібаж ми знаємо, де вона? Може пси в ночі зїли...

І так, збуваючи жартами гнівних господарів, войки посіпали до возів. Там уже деякі ранні запрягли коні; інші оглядали вози, чи все добре прив'язане. Перекидалися уриваними реченнями, з яких не обзаяномомо годі було щось небузд зрозуміти:

— Як повезло, Васька?

— Запитує один по московськи.

— А нічаво — наступає відповідь Васки. — Слямзіл.

— Добре що?

— Шинка.

— Багато?

— Фунтків з десять буде...

А ещо кусок лняного полотна взяв і коужу.

— Повезло, значить — завидує перший. — А мене, брат, пара курей досталася, і то ще страха наїсся... А тобі як? — питає третій.

— А нічого... Пацятко вже печене...

— А-а!.. Буде, значить, добрий обід! — потирає бородач руки.

— Ого! Нема дурних! — заперече власник пацятка.

Я собі на дорогу постарався!.. Кожний міг подбати за себе... Село багатіє!..

— А халудики тутешні якісь

добрі — вставляє Васька. — Не їдуть шукати по возах, ні жаліться старшим... Усі в хатах сидять.

— Бояться... Знають, що від салдата нічого не повернеш... Що попаде в салдаські руки, то...

— Ого! Пиши пропало!

Вже москалі примочувалися на возах і збиралися рушити, але до обозу підійшли три селяни.

— Я тутешній сільський староста — відрекомендувався молодший з них.

— А нам що до того, хто ти є? — грубо відізав йому найближчий москаль.

— Це ваш командант? Я хочу з ним говорити? — не звернувши уваги на грубий запит москаля, гостро сказав староста.

— Командант? — протягнув москаль. — А лихий його знає... Тепер ми всі команданти... А тоби на що нашого команданта? — запитав усе тим же грубим тоном.

Москалі цікаво прислухувалися до розмови і стали потиху перешептуватися.

— Це я йому самому скажу, на що — кинув староста, проходячи здвож обозу.

— А ось командант! Іде з хати! — крикнув вслід москаль. — А ви, передні, поганяй там! — кричав до своїх. Староста крикнув: „Стійте!“

Сам пішов назустріч поручникові. Одначе москалі стали вирувати на дорогу.

— Пане команданте! Ваші войки допустилися крадіжів цієї ночі! — зустрів поручника скаргою.

(Далі буде).

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

А В НАС?

У Пінсбургу, Па., зібралися чотири загальні краєві жидівські організації на спільну конференцію для об'єднання акцій цих організацій для оборони політичних прав жидів.

Серед нежидів часто пакує переконання про те, що жиди між собою так об'єднані, як ніхто інший. І заклики до об'єднання звичайно попереджаються закликом: „Дивіться на жидів!“ Робиться це все так часто, що це вказування на примір уже втратило всякий апел.

Всес так чи не спитали б українці себе (навіть з нараженням себе на повторення застарілого аргументу), чи придалась би об'єднана акція всіх українців для хочби деяких цілей, хочби для одної цілі?

Чи не пригадати нам заклику українського жіночого журналу „Жінка“ (котрому через грубий удар ворога судилося статись ненавч запівом) не витрачувати національної енергії на марне у внутрішніх спорах, а зате зібрати розбиті, розсварені групи в одну підпорядковану цілість?

ДО ЧОГО БИК НАВИК, ЗА ТИМ РИЧИТЬ.

Питання народньої єдності порушує в одній з своїх недавніх передовиць відомий часопис „Манчестер Гардієн“.

Говорить про греків. Подавши своїм читачам дві статті про утиски грецького диктатора над греками й показавши в них шкідливість диктаторських обмежень на розвій життя грецького народу, „Гардієн“ старається в передовиці знайти джерела, з котрих зродилася диктатура в греків. Питається передовісць, до яких народів належать греки. Чи до народів, у котрих є традиції свободи й демократії, чи до народів, у котрих є традиції диктатури. Історія греків показує, що в греків є старі демократичні традиції, що їх можна вважати навіть за один з народів, що придумали засади свободи й демократії. Однак рівночасно з тим, каже „Гардієн“, у греків були теж час від часу диктатори, і то не лише аж по віковий неволі греків під турками, але ще й до того часу. На думку „Гардієна“, такі диктатори поставляли в Греції, коли для них траплялася добра нагода, а така нагода для диктаторів траплялася серед греків досить часто, тому, що греки гарячково віддаються партійній політиці.

Через цю партійну заїлість греків виходить (каже „Гардієн“) таке дивацтво, що грецький народ, один з піонерів свободи й демократії, періодично підпадає під владу тиранів.

Чи піддають нам ці висновки „Гардієна“ про греків деякі запити про українців?

ЯКБИ МИ ВСЕ МОГЛИ МАТИ, ЧОГО БАЖАЄМО.

Про партійний дух серед українців писали вже й українські письменники. Очевидно, у поневоленого народу, що не має парламенту ні політичних партій у розумінні західно-європейських народів, партійний дух серед українців виявлявся інакше, ніж у тих народів. Обмежені щодо суспільних зносин до села, українські селяни, що через своє подавляюче число надають тон українському народові, виявляли партійний дух у межах села, і власне цей партійний дух мало мали українські письменники.

Одним з найрізкіших образів партійного духа змалював український письменник Лесь Мартович у своїй сатирі під заголовком „Стрибогів доручок“. Представляє він у ньому наче зовсім фантастичну

подію: До села сходять на приказ найстаршого українського (поганського) бога Перуна божок Стрибог, щоб заспокоїти недоволених українців. Готов він уволити їх волі й дати їм кожне приватне, особисте бажання. Та українці, що нарікають на утиск, неправду, нужду, мають справді прецікаві думки про те, чого їм до частя потрібно, а найхитріший з усіх просить всемогутнього божка, щоб він спалив громом його хату. Так, бо він з братом довго в гніві, а брат з ним живе під одною стріхою; як Перун спалить хату тому, хто просить, то згорить теж і хата його брата.

Правда, ми вже не погани й віримо, що ні Перунів ні Стрибогів нема, але чи не сказано тут у цій казці-небилиці деякої правди про українську гостру партійність?

КОЖНИЙ НАРОД ПО СВОМУ.

Оповідання Мартовича немовби говорило, що зробив би українець, якби так його Бог спитався, чого він собі найбільше бажає. На думку Мартовича, українець передовсім старався зігнати на іншому українцеві своє партійне завзяття.

Для контрасту наведу американську анекдоту про те, що в такому випадку робили люди інших народів. Оповідає ця анекдота про одного жиди й про одного ірландця, що зішлись на нужду й пустилися в мандрівку. Обдери, холодні, голодні, вони по дорозі мріяли голосно про те, якби то гарно було, якби так Бог спитав їхні бажання. Так, хочби одно бажання, згодились оба. І оба згодились, що Бог їх певно не чуче.

Перед ними нагло з'явився Єгова й сказав: „Стійте! Ви сказали, що я вас не чучу! А я не лише чучу, але й сповню ваші бажання. Кожному з вас сповню одно бажання. Отже чого хочете? Мерщій!“

„Я хочу мільон доларів!“ — виврився відразу ірландець. „Ось тобі!“ — сказав Бог, і коло ірландця опинилися міхи з золотом.

„А ти чого хочеш, жиде?“ — питається Бог. „Теж мільон?“ — питається жид. „Жиде?“ — каже жид. „Як можеш, Боже, дай мені за долара фальшивих перел і п'ять хвилин часу поговорити з тим ірландцем!“

МОЛОДИМ ДРУЗЬМ

Гейже ви, молоді друзі! До праці спільно ставайте, Нехай ніщо не спинить вас, В згоді й любові єднатесь.

Гляди, юначе, в будучність сміло, На шлях життєвий твердо ступай, Плекай бадьорість, плекай завзяток, Під ударом долі не подавайся.

Будь добрим сином свого народу, Його ідеали ти бережи, Його героїв, його культуру Памятай, що його доля у руках твоїх, Будь керманічем сміливим.

Мрій крилаті у серці своїм, Цвіт молодости ти все плекай, Через життя-бурю у світ чарівний До сонця правди підлітай.

Бо життя юнацьке, наче та цвітка, Перещити, зіване, Минуться літа буяні, молоді, А скучна старість настане. К. Малинчукова.

На все є рада.

До бідного студента приходять кравець впоминається за грішми, які він завинив за убрання. Тому, що студент не має грошей, кравець розлючений грозить, що не вступиться з хати так довго, доки не відстане грошей. Студент вислухав погрози кравця зовсім спокійно, а потім звернувся до своєї господині з проханням, щоб вона внесла ліжку для кравця, який не буде мати де спати.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Перший районний зїзд у Дітройті.

Перший районний зїзд Союзу Українок відбувся в Дітройті в дні 14 і 15 травня ц. р. В ньому взяли участь 16 делегаток, що представляли 10 відділів. До президії введення нарад увійшли: пані Мораль з Клівленду, голова; секретарки: А. Ганиш, до української сторінки, пані Куріло — до англійської.

Пані Мораль покликala делегаток до привітів і звітів. Перша з черги зложила привіт заступниці голови централі, пані Штогрин з Філадельфії; далі пані Чорній з Клівленду, від 14 відділу; пані Зенко з Полівка з Акрону, від 7 відділу; пані Набережна з Акрону, від 9 відділу; пані Хомяк і Ганиш з Гемтремк, від 26 відділу; Вой і Будзак з Норт Дітройту, від 5 відділу; пані Королишин і Стружовська з Дітройту, від 16 відділу; пані Куріло і Бойко з Дітройту, від відділу ім. Лесі Українки; пані Мураль з Клівленду, від 30 відділу; пані Білоус з Дітройту, від 31 відділу. Голова централі, пані Стецько, здала звіт з діяльності дітройтської централі. Пані Ділай здала звіт з своєї організаційної праці. Пані Алфорд, голова Інтернешенел Сентер, передала привіт від своєї організації.

Після цього заряджено перерву на обід. У другій частині програми забрала слово пані Штогрин і піддала думкам, щоб негайно повідомити телеграфічно наших сестер у Канаді про подію, яка склалася з Союзом Українок у Львові, і завітати їх до спільного протесту разом з нами. Також повідомити централю в Америці. Голова нарад, пані Мораль, покликala присутніх делегаток, щоб вони вибрали собі резолюційну комісію. До комісії увійшли: Штогрин, Ділай, Хомяк, Шустакевич і Бі-

лоус. Їм припоручено виробити резолюції, які мали піти під голосування чергового дня та які рішено розіслати до всіх культурних держав.

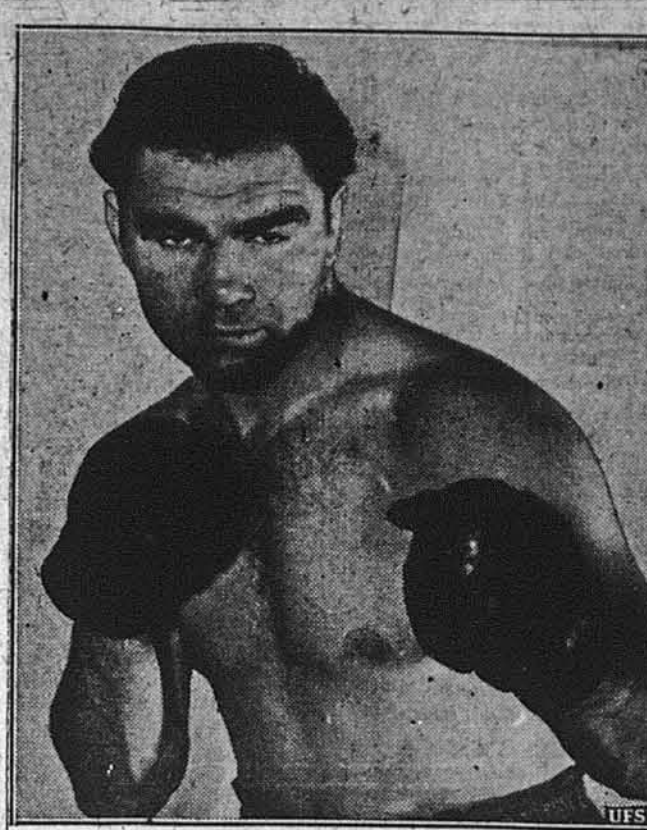
Опісля була точка нарад, як організувати жіночу молодь. Головна організаторка, пані Ділай, піддала думку, що обов'язком кожної матери є втягнути свою дочку в ряди С. У. По довгих дискусіях ухвалено оставити цю справу дітройтській централі, а вибрати тільки молоду організаторку, яка займаласяб організуванням молоді у відділі С. У. А.

Пані Штогрин радила, щоб улаштувати якнайбільше повчальних вечерів для молоді, враз з рефератами, що освідомлять нашу молодь в українських справах, та щоб районова організаторка робила якнайбільше поїздок. Панна Бек поставила внесок, щоб головна централю влаштувала тримісячну агітацію для приднування нових членок.

По перелічанні листа з головної централі пані Штогрин забрала слово і дала пояснення в справі всесвітнього конгресу. Вона сказала, що такий всесвітній конгрес буде можливий тільки тоді, коли будуть представниці зпоза границі. Всі делегатки одногосно згодились вислати запрошення до пані М. Рудницької, голови Всесвітнього С. У.

В справі Світової Вистави делегатки рішили, що вразі, якби не було українського павільйону, то С. У. візьме участь у злучі з американською організацією „Віменс-артс ендіндустріс“. Поручено централі не накладати на відділи за багато тягару. Щодо видання книги С. У., то поручено відділам надсилати матеріали про роботу відділів і про початки нашої еміграції в даній місцевості.

Справу переступного листа для членкинь по обширній дискусії залишено для дітройтської централі. Пані Штогрин радила, щоб при організуванні нових відділів дивитись на те, щоб занадто не роздроблювати відділів. Пані Хо-

ВИЗОВНИК.

Макс Шмелінг, німецький боксер, бувший світовий чемпіон боксу, що вивав на бій мурина Джова Луїса, теперішнього чемпіона. Їх бій відбудеться в Стадіоні Енкі, в Нью Йорку, 22. червня. Шмелінг побив уже раз Луїса, 19. червня 1936. року, в Нью Йорку.

Пані Штогрин радила, щоб улаштувати якнайбільше повчальних вечерів для молоді, враз з рефератами, що освідомлять нашу молодь в українських справах, та щоб районова організаторка робила якнайбільше поїздок. Панна Бек поставила внесок, щоб головна централю влаштувала тримісячну агітацію для приднування нових членок.

Одобрено також ухвалу 3-тої конвенції С. У., що відбулась в Філадельфії, в справі видавання жіночого журналу. Ухвалено звернутись до головної централі, щоб вона видала в тій справі обіжник, щоб відділи надсилали на ту ціль фонди. Висказано побажання, щоб такий жіночий журнал вийшов кілька місяців перед 4-тою конвенцією С. У. А. На тім наради закінчено.

А. Ганиш, секретарка.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Жалібний вечір.

Заходом 26 і 5 відділу С. У. Н. відбувся 9. червня в салі Демократичного Клубу вечір, яким ушановано пам'ять покійного полк. Євгена Коновальця. Забрали слово голови обидвох відділів Союзу Українок, а промову виголосила пані Куріло, що була недавно в Ріднім Краю і там пізнала рідню полк. Коновальця. Пані Козаченко висказала жаль, що передові жінки не беруть участі у таких маніфестаціях, як та, яку влаштовано, бо опускають салю перед відкриттям свята. Н. Горина, предсідник від. 4. ОДВУ, подякував жінкам за влаштування жалібного вечора. Предсідник Клубу, І. Чайківський, вівзав присутніх пошанувати пам'ять полк. Коновальця постанням з місць і мовчанкою. Потім згадав за діяльність погіблого. Ще говорили пані: Стеко, Бойко і Бодзук. Та остання вівзала до збірки на допомогу вдові по полк. Коновальцеві. Зібрано \$32.50. По відтягненні розходився осталося на ту ціль \$26. Вечір закінчено відспіванням „Ще не вмерла“ і „Не пора“.

Л. Кулинич.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Вшанування пам'яті полк. Е. Коновальця.

Дня 12. червня відбулося заходом укр. прав. парохії та місцевого відділу ОДВУ вшанування пам'яті полк. Е. Коновальця. Заупокійне богослуження відправив о. Іван Палій в асисті богослова Івана Білинського. В часі панахиди піддержано почесний почет національних прапорів, а члени ОДВУ усталились біля могил. При кінці панахиди о. І. Палій виголосив палку про-

Назагал цілість випала дуже добре. Церковний хор під проводом п. Павла Гринишина виявився із свого завдання добре. Свід згадати про могилу, яку виконано в містечкий спосіб. В першій мірі належиться за це призначення членам місцевого відділу ОДВУ: П. Сасові, І. Гринишинові й І. Шведі. Жертви зложили:

Н. Н. \$2; по \$1: о. І. Палій, П. Сас, І. Гринишин, І. Швед, Н. Крайчшин, М. Мариничин, В. Січка, О. Прокоп, Т. Гула. Гроші для відпівання покійного переслали через Об'єднання, а на визволення боротьбу до Ц. У. ОДВУ.

М.—шочик.

ПІРВЕМО ОКОВИ!

Ще трісне Варшава, Москва розлетиться, Сталін і Ридз-Смигди в безлість пропадуть, Румунія проженуть самі буковинці, А чехи у Прагу самі утечуть.

Український нарід пірве всі окупи, Пристане до вільних народів сім, Бодрися, народе, дівкайся обнови, Степи українські ще будуть вільні!

Пропале неволя, забудуться злидині, На місці тревоги лиш радість буде; Тимчасом, народе, борись, не піддавайся.

Бо краша будучність для всіх нас іграє. О. Отник.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На Рідну Школу.

Т-во „Згода“, від. 20 У. Н. Союзу, переслало через Об'єднання \$15 на Рідну Школу в старім краю. Ця сума виллинула до товариства з п'ятиденного оподаткування членів у користі Рідної Школи в краю і в Америці. Загальної суми з цього оподаткування прийшло \$45. З того призначено \$15 на Рідну Школу в Гемтремк, \$15 на Високу Школу в Стемфорді і \$15 на Рідну Школу в старім краю.

Іван Крутка, секр. від. 20. У.Н.С.

БАРІОН, Н. ДЖ.

З вітання на Рідну Школу.

В суботу, 14. травня ц. р., громадяни Михайло і Марія Пасичники віддавали свою доньку Катерину. Було багато гостей. При добрій і веселій забаві Петро Борис попросив гостей, щоб зложили якусь жертву на Рідну Школу. Збірка принесла \$8.85. Жертували по \$1: О. Пасичник, Я. Рейтар, М. Пасичник, П. Борис, Г. Сеній, М. Хандога, М. Пасичник, по 50 ц.: І. Куріло, Л. Гавазин, М. Кор; дрібними 35 ц. Гроші вислали через Об'єднання.

М. В.

УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ НЬО ЙОРК, НЬО ДЖЕРЗІ Й КОНЕКТИКОТІ ЗАХОДОМ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ при співучасті всіх відділів О.О.Л. в околиці Нью Йорку

ВЕЛИКИЙ ПЕРШИЙ ЛЕМКІВСЬКИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. Р.

В PRESIDENT PALACE BALLROOM, 115 PRESIDENT ST., PASSAIC, N. J.

Початок в годині 2. попудні. Вступ 35 центів.

В програму ввійдуть відповідні промови, виступи хору, вибір красуні і т. п. До танців буде пригравати першорядна музика. Добрий буфет у власному зарпід. Всесь дохід з цього здвигу призначений на Фонд Оборони Лемківщини.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок президент Вилсон, пок прем'єр Клеменс, бувший прем'єр Лойд Джордж, президент Френклін Рузвельт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цієї хитрої штуки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.

Накладом „Бібліотеки для всіх“ у Львові

вийшла

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника Конана Дойля:

1. Душогубство в Абей Грендж.
2. Пестра стаяка.
3. Захований клейнод.
4. Чоловік з близною.
5. Відтятий палець.
6. Шість Наполеонів.
7. Танцюючі фігури.

Кожна книжечка цієї серії становить собою цілість. Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти зо собою в кишеню блузки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів! Замовляйте в книгарні „Свободи“.

“SVOBODA”

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ПІЛЬНИМ ДІТЯМ У НАГОРОДУ

ЩО МАЮТЬ РОБИТИ ДІТИ українських шкіл, коли скінчиться наука в школі й почнуться вакації?

Чи мають діти не бачити української книжки протягом трьох місяців вакацій і забути все, чого вони навчилися по українськи?

Чи мають вони, здобувши собі українську грамоту, вертатись назад до неграмотности?

ТАКИЙ ВИСЛІД Є КОНЕЧНИМ, ЯК РОДИЧІ ЗАЗДАЛЕГІДЬ НЕ ПОДБАЯЮТЬ, ЩОБИ ЦЬОМУ ЗАПОБІГТИ.

ЩОБИ ДО ЦЬОГО НЕ ДОПУСТИТИ, ДАЙТЕ ДИТИНІ В РУКИ ЦІКАВУ УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ, ТАКУ, ЯК:

МОДЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ: ПЕТРУСІВ СОН. Оповідання про дивний сон хлопця, що не мав милосердя для птиць — 15 ц.

МИРОН ДОЛЯ: ЗОЛОТА РИБКА. Віршована казка про пригоди рибка, що зловив золоту рибку. Ілюстрації артиста А. Манастирського — 10 ц.

Б. ГЕРЦ: ПРИГОДИ КАЧУРИКА. Хто з нас, старий чи молодий, не тишався, бачучи на фільмі пригоди того бундючного качурика Дональда? Цей качурик, про котрого йде мова в цій книжечці, це певно перший брат американця Дональда Дока — 10 ц.

РОБІНЗОН КРУЗО. Хто в Америці його не знає? Але чому ж би не дати дитині нагоду запізнатись з ним в українській мові? Колірні ілюстрації — 25 ц.

КІТ У САПАНЦЯХ. Кожному з нас оповідали казку про старого мельника, що, помираючи, говорив своїм дітям: „Старшому лишаю млин, середньому корову, а найменшому kota“. Як не можете цієї казки розказати своїй дитині, купіть їй цю книжку. (З кольоровими ілюстраціями) — 25 ц.

ЧЕРВОНА ШАПОЧКА. (Казочка для чемних діточок. Багато ілюстрована в кольорах) — 25 ц.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ: МАЛІ ГЕРОІ. Автор оповідає про те, як діти доконували героїських діл (16 оповідань з ілюстраціями) — 85 ц.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В „СВОБОДІ“:

“SVOBODA”

83-83 GRAND ST., (P. O. BOX 346) JERSEY CITY, N. J.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

БОСТОН, МАСС.

Думають над добром У. Н. Союзу й імміграції.

Наш Союз, безперечно, росте. Пережив він усі бурі, хуртовини, всякі реформи, ніщо йому не пошкодило. Вдержався він мов той дуб. А під тим дубом перед бурею шукають захисту всякі пташенята. Хіба мало таких „пташенят“, членів У. Н. С. та їх родин, знайшли опіку і поміч під крилами У. Н. Союзу?

Здається, що не повинно нині знаходитися багато таких осіб, які відмовлялись на випадок нещастя і собі і своїй родині того забезпечення, що його дає Батько Союз. У нас у Бостоні в тому напрямку видно корисну зміну. Кожен, хто понабирав безвартісних паперів в інших компаніях, тепер переконався, що ті папери нічого не варт. Тепер він спішить до У. Н. Союзу, бо знає, що Союз точно і солідно виконує свої зобов'язання. Союз не лиш є всім і повні зустріти всі свої зобов'язання, але він також виплачує дивіденди.

В цілі вироблення певного плану в напрямі приєднання членів до У. Н. Союзу місцевий відділ ч. 238 скликав на 24 травня ц. р. в церковній галі збори, на які явилось велике число людей, і то як старших так і молодших. Збори відкрив предс. П. Мороз, переповівши обширно ціль скликання зборів. Далі він серед великого зацікавлення розказав про зріст місцевого відділу ч. 238, до якого вступають і старші члени і молодші. Відділ зріс більше як на половину.

Зазначивши програму зборів, він попросив до слова секретаря М. Давискибу, який прочитав звіт з попередніх зборів. Прийняв прийняти звіт одностайно. Далі відчитано річні кореспонденції від головного уряду. Була порушена справа здуки У. Н. Союзу до „Згоди Братства“. Члени ставили М. Давискибу, як головному радному, запити в тій справі, на що М. Давискиба давав точні і вдовольнячі відповіді. Всі члени висказувалися за те, щоб У. Н. Союз прийняв до себе менші того роду організації і став через те одною великою українською організацією.

На тих зборах була представлена також справа Світової Вистави, що відбудеться в Нью-Йорку в 1939 р. Члени годилися, що участь українців у тій виставі це не є справа

самих ньюйорських українців, тільки справа цілої нашої еміграції. Прийняв також годилися, що треба українцям взяти участь у тій виставі, але не дуже виставу, а то тому, що тепер безробіття і тяжко буде на це зібрати гроші. Рішено в тій справі скликати на раз збори цілої громади і по-радитися, що далі робити.

Дальшою точкою нарад було організування спортивного клубу при нашій відділі. В справі спорту забирає участь у дискусії наша молодь, котра розуміється на спорті та цікавиться ним. У тій справі запало рішення, щоб молодь сама скликала збори, на яких можна би було підібрати молодих, провідників та заложити молодечий відділ У. Н. Союзу, в Бостоні. Між іншим предс. П. Мороз пояснив членам, що наш відділ рішив на річних мітингах, справити свої прапори.

Описав наступила присяга урядників відділу, котрі були вибрані на річних зборах. Урядників записав гол. радний М. Давискиба, а потім предс. П. Мороз записав нових членів. Дальшою точкою нарад була роздача дивіденд усім тим членам, які до них були управнені. Перед роздачею ще раз забрав слово М. Давискиба та сказав, що ці дивіденди є наглядним доказом доброї господарки в У. Н. Союзі. Вороги У. Н. Союзу віддавна ворожили, що такої дивіденди Союз не може виплатити. А ось Союз виплачує, бо він є одною з найкращих, а може так найкращою того роду українською інституцією на світі. Дивідендові чеки вручав кожному касир Я. Бербелицький.

Ті українці, які ще не стоять в У. Н. Союзі, повинні добре пам'ятати, що через те в першій мірі вони самі найбільше гратять. Тож не повинні відкладати цієї справи, тільки повинні при першій нагоді вписатися до цієї найбільшої української інституції.

За відділ: П. Мороз, предс.; М. Давискиба, секретар.

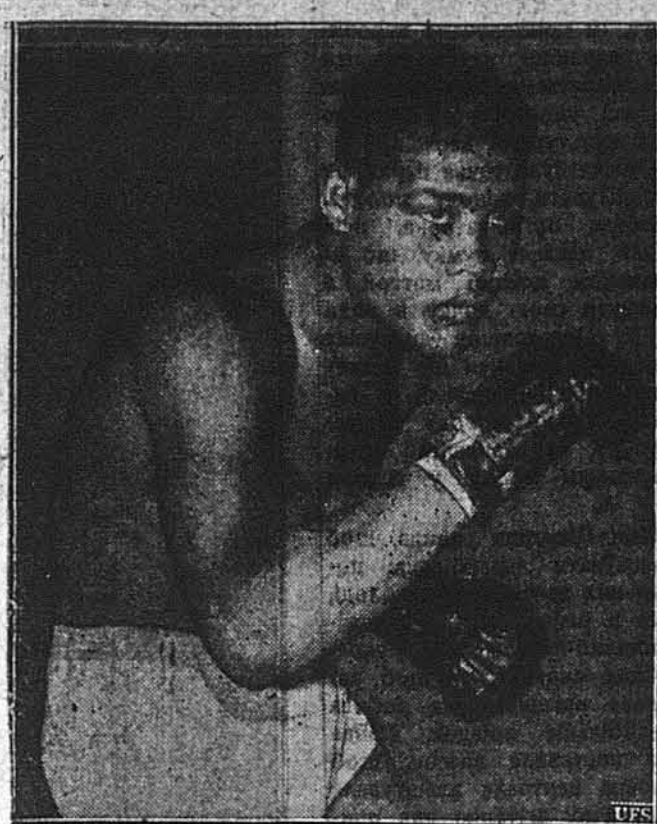
Потіха.

В келії сидить засуджений на смерть злочинець. Перед самою езекуцією приходить до нього оборонець.

— Приходжу до вас з доброю новиною!

— Що? Чи може помилували мене?

— На жаль, ні. Але ваша теща померла і записала вам 1,000 зл. Тепер можете спокійно вмерти, бо знаєте, що всі старання вашого адвоката, всі його тяжкі труди не лишаться без гонорару.

ЧИ ВІН БУДЕ ЧЕМпіОНОМ ПО НАЙБЛИЖЧІЙ СЕРЕДІ?

Джов Луїс, мурин з Дітроїту, званий „брунатним бомбером“, що є тепер світовим чемпіоном боксу. Його корони хоче німецький боксер Шмелінг і справа вирішиться цієї середі.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

День Матері.

Від 1919 р. існує на Іст Сайді українська школа. Хоч не мала вона свого притулку, то громадяни старались віднайти їй домілку у чужих. При тій школі зорганізував гром. Г. Кукіз Клуб Українських Дівчат. Заходом школи і клубу влаштовано 14. травня концерт, получений з свяченим. Свято відкрила пані М. Стойка, голова організованих при школі матерей. Потім шкільні діти під проводом учителя Антона Котута відіграли виставу „Мамин День“. Бо це свято було властиво Святом Матері.

Виступали старші дівчата і малі школярі. І гарно співали й декламували. При співах старші дівчата припиняли матерям квіти. Про „Свято Матері“ говорила пані Марія Кукіз переконливо й зворушливо. Присутні встали з місць на знак пошани матерям. Молоді хлопці, зорганізовані гром. Г. Кукізом до Молодечої Орхестри, відіграли низку українських пісень. А потім відбулось свячення пасок при співі „Христос воскрес“. По посвяченні всі засіли з о. Мереньком до вечери. Перше слово сказав гром. Петро Полівчак, голова „Народнього Дому“, а гром. Матвій Притуляк представив історію громади від

1919 року і її старання мати власну хату. Про значіння української матері говорив гром. І. Попович, голова 8. від. ОДВУ. Пані Софія Когут дякувала матерям за те, що добре виховали діти. Пані М. Біленька розповіла про побут у Рідній Краю і про те, як там такі свята відбуваються.

Приходу було з свята \$90.04, що підує на поправу Народнього Дому на Іст Сайді. А такого дому треба, бо громада велика і нашим дітям задалеко їхати до школи в західній частині міста. Тому забудуємо на нарікання і непорозуміння, а берімся спільно до праці. Щоби були між нами єдність і один дух і одна правда.

Гість.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АП.

Писанка на Рідний Край.

Заходом сестринства Союзу Українок, бізнесменів і парохіального уряду укр. прав. церкви відбулось в нашій громаді спільне свячене. При святочній накривній столі зібралось багато місцевих громадян. Отець Касків виголосив гарну промову, в якій розказав про те, що діялось колись у старім краю за панщини. Тоді польські пани віддавали нашій церкві в аренду всяким Зельманам, які мали ключі від церкви й відчиняли її тоді, коли заходили. В Америці люди мають свободу, а вестали і тут трапляються подібні випадки.

В часі гостини прийняв не забути і про Рідний Край. М. Чагарин забрав слово і попросив гостей, щоб зложили жертву на народні цілі.

Зложено \$11.35, які переслали через П. У. ОДВУ з призначенням \$10.35 на визвольну боротьбу і \$1 на Рідну Школу. Зложили: І. Тенер \$1; по 50 ц.: К. Корницький, М. Копернон, Анна Кава, о. В. Касків, Ксеня Пягородська, Г. Бойко, Параскевія Липська, Розалія Борис, Розалія Велал; дрібними \$5.50.

Петро Гук.

БОФАЛО, Н. Я.

На Рідну Школу.

Павло Володко переслав через Об'єднання \$13.71, котрі зібрано дрібними датками в День Матері в саї гр. кат. церкви св. Николая в часі концерту. Ці гроші призначено на Рідну Школу в старім краю.

РОЧЕСТЕР, Н. Я.

З протестантського віча на визвольну боротьбу.

Отсі особи жертували в часі протестантського віча 6 травня ц. р.: М. Бінашеский і адв. А. Штурбель по \$3; адв. М. Пізлак з Нью-Йорку по \$2; адв. Е. Турула по \$2; по \$1: Я. Дмитрів, Р. Дмитрів, В. Микитин, К. Шенчук, М. Колдаский, Р. Дмитрук, К. Крук, Н. Велинович, Машковська, М. Тербушка, І. Тербушка, І. Пастушин, М. Юрків.

Г. Панітетник, М. Лушинин, М. Антоніа, С. Федоринин, М. Соколяський, Р. Шереліс, М. Микитинський, М. Рудий, С. Николаїко, В. Луцій, І. Придєй, П. Лєско, В. Дорофєй, Машковський, В. Гранковський, В. Гречук, К. Воробєль, Н. Морган, А. Пастушин; по 50 ц.: П. Гринь, М. Стрілець, М. Когут, Н. Гринь; дрібними \$16.75. Разом \$60.75. По відгукненні розходів вислано через Об'єднання \$15 на визвольну боротьбу. Живі Дмитрієв, голова віча.

БРОНКС, Н. Я.

Панахида по полк. Коновальці.

Прєсв. єп. Богдан, одержавши в неділю рано, 29. травня, відомість про вбивство полк. Євгена Коновальця советським агентом у Роттердамі, зарядив відправлення панахиди в церкві св. Воскрєсення в Бронксі, Н. Я. Цю панахиду відправив священик в асисті місцевого парохіа о. Д. Профєтє.

Отець Д. Профєтє в часі панахиди сказав слово до віруючих про трагічну подію в Роттердамі, про ворожий наступ проти українського бойового націоналізму, про надзвичайно велику втрату, яку поніс український народ через смерть свого провідника, бл. п. Е. Коновальця. За разом зазначив присутнім тим більше горнунтєся біля національної ідеї і ще завзятіше працювати для ви-

зволення нашого народу, аж поки не сповнитєся та ідея, за яку павла така велика жертва.
При кінці о. Профєтє попросив вірних зложити добровільні жертви на визвольну боротьбу. Жертвували по \$1: Прєсв. Богдан, о. а. Профєтє, В. Найдан; дрібними \$8.70. Разом \$11.70, які вислано через Об'єднання на визвольну боротьбу.
Іван Бєзн, фін. секр. церк. громади.

БАЙОН, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

У суботу, 28. травня, відбулася в готелі Фермонт в Джєрсі Сіті гостина для ушанування 25-ліття подружжя панства Борисів з Байону. Зійшлося коло сотки гостей з близької й дальшої околиці. Підчас вечєри пішли звичайні святочні привітні промови, серед котрих п. С. Кузів з Джємейки, на Лонг Аленд, віддав зібраних зложити жертву на допомогу Рідній Школі в Західній Україні. На цей заклик зібрано \$26, котрі передано Об'єднанню для висилки до краю. Жертвували: П. Борис \$5; по \$2: Д. Когут, А. Райтер, О. Рєвюк; по \$1: о. а. р. В. Колодницький, о. Л. Вєсєловський, пані Колодницька, С. Корєло, Р. Буката, В. Соколя, П. Задорєвський, Н. Висоцький, Ф. Фаліський, І. Габонлович, Н. Гєдєльман, Ю. Кузів, М. Михальський, Т. Гроган, А. Дєйчук.

Що помогло?

Оборонець до обвинуваченого:

— Після того, як ви призналися, ваша справа стоїть трохи краще. Але що вас так надхнуло скласти такі зізнання, що будь-що-будь можуть вас запровадити за ґрати?

— О, це дуже проста справа, пане меценасе: моя жінка передтим сказала мені, що як відстанусь до в'язниці, то вона — розведеться зо мною.

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуґа швидко і дешево. — Офіс:

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ
ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL,
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2866.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удєрєтєйкер

заряджує погєрбамі по ціні так
низькій, як \$150. Обслуґа
найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

Задоволені, що лєв покинув їх, хлопці подалися в напрямі оселі. Та фактично вони вибрали лихий шлях і замість зближатися до оселі, віддалилися від неї. Щойно по кількох годинах мандрівки Док зорієнтувався, що вони йдуть не туди, куди хотіли. Він прийшов до того висновку, орієнтуючись по сонці. Тепер хлопці змінили напрям; та тим вони це більше заплуталися в нетрах.

Кілька миль від того шляху, по яким блукали наші хлопці, кільканадцять бородатих чоловіків, з дикими обличчями, заховавшись в гушавині в на поспіх збудованій колибі і там чекали, аж промине буря. Їх тіла були горбаті і неформенні. Цілий їх вигляд був підступний, жорстокий і не знающий милосердя. Вони всі тулилися до себе, щоб взаємно себе огривати.

Ця група дивних людей це були втікачі з Золотої Столиці Опару, одної дикунської оселі, в якій люди почитали сонце як бога. Під зарозю тяжкої карі їх викинуло з оселі тому, що вони пробували підступом повалити свою найвищу жрекиню Ля, щоб у свої руки захопити владу. Тепер вони вандрували по нетрах, щоб знайти відповідне місце для оснування нової оселі.

Та серед того дивного гурта знаходилась одна особа, що була цілковито відмінна від решти. Це була гарна, симетрично збудована дівчина. Її обличчя було трохи обмальоване сонцем, але видно було, що вона походить з білої раси. Довкруги обличчя видніли золоті кучері. Також її сукошка була гарненька і була твором цивілізованих рук.